

Informaatiotutkimuksen päivät 2012 1. - 2. marraskuuta, Åbo Akademi, Turku

ABSTRAKTI

Kai Halttunen & Marita Mäkinen

Informaatiolukutaitojen integroitu ohjaaminen tutkielmaseminaarissa : osaamisen kehittymisen ja opintoihin kiinnittymisen tarkastelua

Yhteystiedot: Kai Halttunen ja Marita Mäkinen, Kasvatustieteiden yksikkö - Tampereen yliopisto, kai.halttunen@uta.fi, marita.makinen@uta.fi

Esityksessä kuvaamme kehittämistutkimusta, jossa informaatiolukutaitojen (information literacies) ja akateemisten tekstitaitojen (academic literacies) ohjaus on sisällytetty integroidusti ja linjakkaasti kasvatustieteiden pro gradu -seminaarin työskentelyyn. Informaatiolukutaitosuosituksia on kritisoitu liiallisesta fragmentaarisuudesta ja yksilökeskeisyydestä (Tuominen, Savolainen, & Talja, 2005). Alan kehittämis- ja tutkimustyössä on harvoin keskitytty toiminnan sosiaalisiin ulottuvuuksiin (Hyldegård, 2009) tai oppimisen arviointiin (Oakleaf, 2012; Stevenson, 2012). Kirjallisuudessa kuvataan myös erittäin harvoin niitä ohjauksellisia käytäntöjä joita informaatiolukutaitojen integroidussa ohjaamisessa käytetään (Halttunen, 2003, 2011; Halttunen & Järvelin, 2005).

Samoin akateemisten tekstitaitojen ohjaus juontuu kognitiivisesta perinteestä, jossa niitä on pidetty opiskelijoiden yksilöllisinä lukemisen, kirjoittamisen, tiedonhankinnan ja argumentoinnin taitoina. Usein niitä on käsitelty opintojen alkuvaiheessa, yleisiä opiskelunvalmiuksia ja tiedonhankintaa käsittelevillä orientoivilla opintojaksoilla. Käytäntö pitää sisältää implisiittisen oletuksen, jonka mukaan opiskelijoiden kiinnostuksen mukainen tieteenala ja altistuminen sen akateemisiin käytänteisiin edistävät akateemisten tekstitaitojen karttumista.

Kehittämis- ja tutkimushankeessamme yhdistämme seuraavia elementtejä integroiduksi ohjaukokonaisuudeksi:

1. Akateemisten tekstitaitojen ohjaaminen (Kiili & Mäkinen, 2011; Kiili ym. 2012; van Schalkwyk ym 2010)
2. Tiedonhankinnan ohjaamisen erityispiirteet (Halttunen, 2007 & 2011)
3. Sosio-tekniset lähestymistavat informaatiolukutaitojen tarkasteluun (Limberg, Sundin, & Talja, 2012; Tuominen, Savolainen & Talja, 2005)).

Tutkielmaseminaarissa nämä käytänteet tulevat näkyviin muun muassa opiskelijoiden valmiuksina ottaa tutkimus haltuun prosessina, integroida tiedonhankinta tutkimuksen toteuttamiseen, jäsentää

teoreettista ja empiiristä tietoa sekä viestiä tutkimuksen tuloksia.

Esityksessä kuvaamme ohjauksellisia käytänteitä, jotka ottavat huomioon sekä akateemisten tekstitaitojen että tiedonhankinnan ohjaamisen erityispiirteet. Lähestymistapamme on sosio-konstruktivien, jolloin oppimisyhteisöllä ja osallistujien välisellä vuorovaikutuksella sekä tiedonrakentelulla on keskeinen rooli tutkielmaseminaarityöskentelyssä. Esittelemme myös alustavia tuloksia opiskelijoiden oppimiskokemuksista pilottihankkeessa.

Lähteet

- Halttunen, K. (2003). Scaffolding Performance in IR Instruction: Exploring Learning Experiences and Performance in Two Learning Environments. *Journal of Information Science*, 29(5), 375–390. doi:10.1177/01655515030295004
- Halttunen, K. (2007). Tiedonhankinnan ohjaamisesta. Julkaisussa M. Lahtinen, L. Niinikangas, & M.-S. Linkala (Eds.), *Vahva esitys! Vinkkejä ja malleja esseiden ja ryhmätehtävien ohjaamiseen* (pp. 11–17). Tampere: Opeko.
- Halttunen, K. (2011). Pedagogical Design and Evaluation of Interactive Information Retrieval Learning Environment. Julkaisussa E. Efthimiadis, J. M. Fernández-Luna, J. F. Huete, & A. MacFarlane (Eds.), *Teaching and Learning in Information Retrieval* (Vol. 31, pp. 61–73). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg. doi:10.1007/978-3-642-22511-6
- Halttunen, K., & Järvelin, K. (2005). Assessing learning outcomes in two information retrieval learning environments. *Information Processing & Management*, 41(4), 949–972. doi:10.1016/j.ipm.2004.02.004
- Hyldegård, J. (2009). Beyond the search process – Exploring group members’ information behavior in context. *Information Processing & Management*, 45(1), 142–158. doi:10.1016/j.ipm.2008.05.007
- Kiili, C., & Mäkinen, M. (2011). Akateemiset tekstitaidot ja niiden ohjaaminen yliopistossa. Julkaisussa M. Mäkinen, V. Korhonen, J. Annala, P. Kalli, & V.-M. Värri (Toim.), *Korkeajännityksiä : Kohti osallisuutta luovaa korkeakoulutusta* (pp. 219–241). Tampere: Tampere University Press.
- Kiili, C., Laurinen, L., Marttunen, M., & Leu, D. J. (2012). Working on understanding during collaborative online reading. *Journal of Literacy Research*. DOI:10.1177/1086296X12457166.
- Limberg, L., Sundin, O., & Talja, S. (2012). Three Theoretical Perspectives on Information Literacy. *HumanIT*, 11(2), 91–128.
- Oakleaf, M. (2012). Are They Learning ? Are We ? Learning Outcomes and the Academic Library. *Library Quarterly*, 81(1), 61–82.
- Stevenson, P. (2012). Evaluating educational interventions for information literacy. *Health information and libraries journal*, 29(1), 81–6. doi:10.1111/j.1471-1842.2011.00976.x
- Tuominen, K., Savolainen, R., & Talja, S. (2005). Information Literacy as a Sociotechnical Practice. *The Library Quarterly*, 75(3), 329–345.
- van Schalkwyk, S., Bitzer, E. & van der Walt, C. 2010. Acquiring academic literacy: A case of first-year extended degree programme students. *Southern African Linguistics and Applied language Studies* 27 (2), 189–201.